

● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ●

Mladi harmonikarji navdušili

Pred polno filharmonično dvorano se je 20. februarja s celovečernim sporedom predstavil harmonikarski orkester KUD Vide Pregarc iz glasbene šole Moste-Polje. Spored, ki ga je izvedlo 14 harmonikarjev s solistom Milenkem Arnejškom, dvema tolkalcema in pod umetniškim vodstvom dirigenta Srečka Piškurja, je pomenil mnogo več kot običajni šolski nastop. Hotenja in težnje vseh nastopajočih so tu nekaj več kot samo ljuditeljstvo.

Na prvem mestu so programsko izstopale številne originalne skladbe, komponirane za harmonikarski sestav: Mohr, Concerto barocco; Hollfelder, Variacije na temo Johanna Pachelbla; Fugazza, Scherzo; Dobler, Divertimento in B. Adamič, Mozaik. Malo manj so bile programsko dobrodošle priredbe (instrumentacije): Ipavčeva Serepada za orkester na lok in Dvoržakova Slovanska pesla št. 8 in 10. Zato pa so bile te popularne simfonične skladbe koristne za mlade izvajalce in za pretanje z njimi. Predvsem z namenom, da se pri nastopu radi velike stilne obremenjenosti originalnega instrumentarija baroka, klasike in romantike. Ta obdobja skorajda še niso poznala današnjih zmoglosti harmoni-

karskega zvoka. A tudi pri teh skladbah je bilo moč ugotoviti maksimalno stilno podrejenost in angažiranost celotnega korpusa popularnim originalnim notnim zapisom Ipavca in Dvoržaka. Če naj nadalje izhajamo iz avtentičnosti harmonikarskega zvoka, lahko pri mladih Moščanih ugotovimo, da so ga dosegli kljub občasi uporabi kar treh elektronskih instrumentov in bogati paleti tolkal. Zlasti je izstopala orkestralna disciplina. V vrsti nastopajočih ni bilo nobenih solističnih ambicij in je tudi iz nje izhajalo ansambelsko doziranje zvočnosti celotnega korpusa. Dirigent Srečko Piškur v tej vlogi verjetno pomeni mnogo več kot samo dirigent. Naibrž je pravilneje, da ga imenujemo umetniškega vodjo in dirigenta hkrati. Njegove predstave prenašanja notnih zapisov v harmonikarsko muzičnost so vse kaj

drugače kot golo dirigiranje. To mu uspeva v obojestransko korist, saj celoten ansambel v popolnosti diha z dirigentom.

Solist na elektronski harmoniki Milenko Arnejšek ni imel pravih, velikih tekstovnih možnosti, da se solistično izkaže (Mohr, Concerto barocco). Preseganje solističnega zvoka nad spremljevalnimi harmonikami pa se je prav tukaj izkazalo kot eden od problemov zvočnosti harmonike in iz njih sestavljenih korpusov.

Tolkalca (Gorenc in Mihelčič) sta z največjo mero samodiscipline in tolkalnega artizma nemalo pripomogla k dokončni ugodobitvi skladateljskih in dirigentskih zahtev. Zvočnost številnih tolkal se je tukaj logično spojila v celotno zvočno maso. Tudi elektronski bas (harmonika) je s pizzicati in Ipavčevi Serepadi komorno podprl »godalne« zahteve Ipavca in prirejevalca Piškurja.

Šele ko pričnemo ugotavljati barvno paleto ansambelovega nastopa, se nam pokaže njena neizmerna razsežnost. Tudi na tem večeru je bilo v zvezi s tem, da se izkoristila bogata obarvanost Orgelske Pachelbelovega, tema v Hollfelderjevih Variacijah s tremi elektronskimi instrumenti v ekspoziciji: onomatopoejsko oponašanje oboe, fagote, trobante, rogov in tube in še zlasti »sodobnih instrumentov plesnega orkestra« — saksofonov, trobent, pozavn in basovskega klarineta so le bežni segmenti iz bogate registracije orkestra. K uspehom lahko dodatno pripišemo še pravi simfonizem v Doblerjevem Divertimentu in Adamičevem Mozaiku. Izvirnim kompozicijskim dosežkom je bilo na podoben način mogoče slediti le ob kar največjem angažiranju vseh sodelujočih.

Piškurjevi harmonikarji so se torej postavili na filharmoničnem odru s prepričljivo igro. Z njo prav gotovo presegajo amaterske okvire in možnosti delovanja, kar v končni fazi že kaže na povsem profesionalne kvalitete in rezultate. Zato velja ansamblu nuditi še večje možnosti soočanja s publiko. Zakaj so minila kar štiri leta od njegovega podobnega zadnjega nastopa? Tak ansambel se mora in more predstaviti vsako leto z novim celovečernim sporedom. Prav tako ga je treba nenehno preizkušati na vseh dosegljivih mednarodnih srečanjih, Moščanom v prid, Slovencem pa v ponos. Takih in podobnih ansamblov na Slovenskem skorajda ni. Zato — in z vseh zornih kotov pogledano — je njegovo delovanje nujno in potrebno: za muziko, za mlade harmonikarje, za slovenske skladatelje, ki se še niso odzvali »njihovim naročilom« in predvsem za nas vse — za publiko.

FRANC KRIŽNAR

Dopolnjena izdaja Zbornika

V pripravi je nova razširjena izdaja Zbornika prispevkov iz zgodovine delavskega gibanja med vojnama in iz narodnoosvobodilnega boja na področju občine Ljubljana Moste-Polje. Zbornik, ki je izšel leta 1965, bo dopolnjen z doslej še neobjavljenim gradivom. Ali bo gradivo predstavljeno v knjigi v obliki spominov udeležencev ali bo znanstveno obdelano, še ni znano. Novi zbornik naj bi predvidoma izšel leta 1981. D. J.

PISMA BRALCEV

Oh, ta nesrečni združni dom!

Nobenega dvoma ni, da se v združnem domu Zadvor odvijajo vse politične, kulturne, prosvetne zabavne in druge dejavnosti. Prav tako pa tudi ni nobenega dvoma, da je ta stavba v takem stanju, da terjaja nujnih ukrepov in posebne skrbi. Od tedaj, ko so v njej napeljali centralno ogrevanje, nanovo oblikovali stene v dvorani in preuredili sanitarije, ni bila deležna nobene skrbi več. Združni dom ni zapuščen samo znotraj, temveč kaže svoje slabosti tudi na zunanji. V parku pred njim lansko poletje ni nihče obrezal drevoja in žive meje, nihče ni pokosil trave, več njih pa je najbrž prispevalo k navlaki, ki parku ni v okras. Pred ploščami narodnim herojem, oziroma pred vhodom v dvorano so komunalci že pred kakimi desetimi leti s stroji po nerodnosti načeli ograjo. Nekaj let

je stala tako, počena, zdaj pa se je podrila in leži vsem krjanom v posmeh. Odročne cevi na vogalih stavbe so dolga leta puščale deževnico in ta je stavbo nazrla tako, da se vidijo opečna rebra. Še najhujše pa je na dvorišču doma. Že dve leti leži za skladiščno barako stara izropana avtomobilska karoserija, okrog nje gnije odpadni les. Pred nedavnim pa je nekdo pripeljal tja še staro ŠKODO, jo tam »raztelesil« in ostanke pustil vsem uporabnikom združnega doma. Smeti in smetnjaki so razmetani po dvorišču. Vse to kaže za združnega doma kaj klavrn odnos tistih, ki so dolžni skrbeti zanj.

Tudi v dvorani ni pravega reda. Ob neki mladinski prireditvi so se otroci obešali na odrske zavese in polomili

nosilce, tako da zavese sedaj žalostno vise. Nekdo je za oder prinesel polna smetnjaka, še večji kupi smeti pa so okrog njiju. Prostor med odrom in sanitarijami je zalozhen s polomljenimi vrati in drugo kramo.

Ne pišem teh vrstic zato, da bi koga osmešil, temveč v prepričanju, da bom sprožil akcijo za ureditev našega združnega doma. Seveda ne skrivam prepričanja, da bi moral tudi sam prispevati svoj delež k tej ureditvi, toda še bolj prepričan sem, da bomo z družno akcijo združni dom rešili pred nadaljnjim propadanjem, kajti vsak dan se stvari slabšajo in bodo vsak dan terjale večje napore, pa tudi finančna sredstva. Smotik pred letno sezono in bi do tedaj lahko že marsikaj rešili.

ALOJZ KASTELIC

Trkamo na vrata doma občanov

Kot vsa leta doslej, bomo tudi v društvu upokojencev Moste tudi letos organizirali izlete. Malo nam sicer nagaja vreme, pa še bolezen referenta za izlete je vmes, a upamo, da se bo oboje kmalu uredilo. Izleti so edina priložnost, da se sestajamo in gojimo družabnost med člani. Kljub prizadevanjem namreč še nismo uspeli priti do svojih društvenih prostorov. Trenutno uživamo gostoljubje občinske skupščine, ki nam brezplačno nudi sobo, v kateri uradujemo.

Tudi za letovanje svojih članov skrbimo kolikor se da. V štirih počitniških domovih lahko naši člani preživijo svoj odih. Prvo skupino pripravimo že odposlali in upamo, da bodo vse ugodno rešene.

Čeprav so člani odbora močno zaposleni z društvenimi obveznostmi, najdejo čas tudi za delo v družbenopolitičnih in družbenih organizacijah. Svoje delegate imamo v SIS, za socialno skrbstvo, v odboru za gradnjo objektov iz II. samoprispevka, pri občinskem sindikalnem svetu, pri stanovanjski skupnosti in pri občinskem sindikalnem svetu, pri stanovanjski skupnosti in pri OK SZDL, tesno sodelujemo s KS Moste, kjer imamo največkrat tudi društvene seje.

Redek je naš upokojenec, ki ne bi bil delaven član SZDL, RK, ZB ali ZK! In vsem nam je prišlo do svojih društvenih prostorov. Kadar na pristojnih mestih izrazimo to našo veliko željo, se začuda najde toliko »tehničnih« ovir. S svojimi sredstvi pa se

veda tega ne bomo nikdar zmogli.

Z velikimi napori in podporo vseh družbenih dejavnikov nam je končno uspelo, da bo začel rasti dom za upokojence — z možnostjo vse oskrbe vred. Tako se bo starejšim občanom le izpolnila davna želja, da bodo lahko jesen svojega življenja prebili v domačem kraju. Zdjaj pa nas čaka prepričevanje pri skladu za družbeni standard, da na račun minulega dela v domu občanov sredi Most pridemo tudi upokojenci, ki v domu za ostarele občane ne bomo imeli vse oskrbe do svojih prostorov, kjer nam bi bilo omogočeno razvijati kulturne dejavnosti. Upajmo, da ne bomo čakali tako dolgo, da se je to bilo pri domu za upokojence. Z vso pravico trkamo na vrata doma občanov. P. L.

● DVAJSET LET NAŠEGA GLASILA

● FRANC ŽUNKO, PREDSEDNIK OBČINSKEGA ODBORA SZDL LETA 1960

Informator in tribuna

Menim, da je treba takoj v začetku zapisati: 20-letnica pričetka izhajanja Moščanske skupnosti kot predhodnice današnje Naše skupnosti je jubilej, ki mu kaže posvetiti nekaj pozornosti in tudi kanček skromne slovesnosti.

Prepričan sem, da je mesečnik dosegel tisto, kar smo v socialistični zvezi takrat hoteli: informator občanom, reflektor hotenj in doseženih rezultatov dela ter prizadevanj in ne nazadnje tudi tribuna razčiščevanja negativnega. Socialistična zveza je bila tedaj pobudnica za združitev takratnih občin Moste in Polje. Zveza je izvirala iz hotenj članov SZDL, kar kaže, da je socialistična zveza že takrat delovala frontno. Spomnim se, da je prišlo do združitve občin na osnovi temeljitih analiz družbenopolitičnih in ekonomskih razmer v vseh krajevnih organizacijah socialistične zveze.

Vse te razprave pa so bile takrat še oplemenitene z obravnavami na bližajočem se kongresu SZDL Slovenije in z aktivnostjo članstva v sekci-

jah kot nove oblike delovanja.

Naša skupnost je dosegla v dvajsetih letih kvantitativni in kvalitativni razmah, kar je nedvomno zasluga vseh tistih, ki so jo ali jo še urejajo. Naj pa na koncu pripomnim: v glasilu bi morala biti stalna rubrika o pričevanjih udeležencev v revolucionarnem delavskem gibanju in NOB. Za tako rubriko imamo dovolj možnosti in bilo bi prav, da mlajšim generacijam, ki tega niso doživljale, to povemo v pisani besedi.

Nastopilo bo 14 zborov

ZKO naše občine tudi letos pripravlja srečanje otroških in mladinskih pevskih zborov osnovnih šol. Srečanje je trinajsto po vrsti in bo 12. aprila v dvorani Pionirskega doma. Nastopilo bo 14 zborov (7 otroških in 7 mladinskih), ki jih bo vodilo 11 zborovodij (od tega trije novi). Pričakovati smemo lepo pevsko prireditev.

V SPOMIN

Ob grobu Jurija Koresa

Poslavljamo se od našega dragega tovariša, ki je bil, je in bo vzor vsem borcem za človeka, za resnico in pravico, za socializem. Bil je sicer preiskromen, da bi ga poznala širša naša javnost, njegovo delo in mišljenje, vse njegove človeške vrline, vse je bilo posvečeno eni sami stvari: zmagi pravičnosti, socializmu.

Že ko je kot mlad fant prišel s Štajerske, se je navzel naprednih idej, ki jih z dejanji izprical kot koroški borec. Ko si je po prvi svetovni vojni uredil življenje, ustvaril družino in postal odličen strokovnjak, je neprestano sodeloval v naprednem gibanju. Kjer je delal in živel, povsod je širil napredno delavsko zavest. Sodeloval je pri Rdeči pomoči, podpiral je naš predvojni napredni delavski in komunistični tisk, sestajal se je s somišljeniki ter širil komunistične ideje. Že drugo svetovno vojno, ko so bile vrste komunistov še zelo redke, je z vsem svojim bistvom gorel za komunizem. Zavaljo tega sta s sedaj že pokojno ženo Marijo, ki je bila ves čas njegova somišljenica in zvesta sodelavka, imela več hišnih preiskav in doživljala razna maltretiranja. Toda vse to ju ni odvrnilo od začrtane poti.

Takoj ob okupaciji sta Jurij in Marija pred prvimi v Ljubljani dala svojo hišo na Kodeljevem na razpolago Komunistični partiji in Osvobodilni fronti. Od začetka julija l. 1941 dalje je bil njun dom varno zatočišče za zelo kompromitirane in iskane ilegalce, ki so izvrševali najzaupnejše naloge pri Glavnem poveljstvu slovenskih

partizanskih čet, ki je bilo tedaj še v Ljubljani. Tovariš Jurij je skrival v svoji kleti orožje za Glavno poveljstvo ter mnoge važne dokumente. Nad skritim orožjem in dokumenti in ilegalci je bedel z vso čuječnostjo, zavedajoč se velike odgovornosti, ki mu jo je v tistih težkih časih poverilo naše vodstvo. Ko je bil njegov dom izdan, sta z ženo Marijo neverjetno hladnokrvno sprejela divje iskanje okupatorjev po njunem domu ter s svojo izredno prisotnostjo rešila smrti pomembnega tovariša. Nikoli nista niti za trenutek pomislila na svoji življenji in na življenje edine hčerke. Osnovno jima je bilo, da uspešno skrijeta zelo zaupani material, orožje in ilegalce, ki so jima bili zaupani. Nikoli nista niti za trenutek pokazala, da vesta, da bi okupatorji vso njuno družino pobili, če bi našli, kar je bilo v njuni hiši skrito. Nadvse pogumno sta vsakodnevno zrla vsem nevarnostim v oči in bila zavestno pripravljena žrtvovati svoja življenja za zmago revolucije.

Obilo gorja je pustilo obema, posebno še na Jurijevi življenjski družici, usodne posledice, ki so povzročile, da jo je pred 13 leti izgubil. Kljub temu težkemu udarcu je tovariš Jurij ostal vse do svojega poslednjega dne veder, poln optimizma in življenjske sile, ves sredi življenjskih tokov. Kljub svojim 85-letom je z največjim zanimanjem vse do zadnjega dne sledil dogajanjem doma in po svetu, še vedno je širil svoje obzorje in ogromno bral. Predvsem pa je živo spremljal naš vsakdanji razvoj in bedel da bi bil le-takšen, kot si ga je zamišljal v svojih idealih.

Ko spremljamo tovariša Jurija k zadnjemu počitku, se zavedamo, da z njim za vedno odhaja eden takih, neznanih junakov, katerim je naša revolucija dolžna veliko zahvalo, a je od nje niso dobili, ker so bili preskromni in so rajši ostali neznan. Ob smrti tovariša Jurija se, žal, prepozno, zavedamo, da smo vsi skupaj premalo storili zanj, za njegovo ženo in za premnoge naše pošlene, predane borce, ki so bili v najtežjih časih pripravljani dati tudi svoja življenja za našo stvar. Brez takih ljudi, ki so bili taki kot naš Jurij, revolucija ne bi mogla zmagati. Njegovo delo je vitkano v temeljne kamne današnjega in jutrišnjega dne. Njegova velika predanost velikim idejam, široka razgledanost, velika proleterska zavest, junaško žrtvovanje v letih najtežjih preizkušenj in dobrota in plemenitost, izostren čut za pravičnost, izredna skromnost in poštenost — vse te njegove izredne vrline so porok, da bo njegov lik ostal vedno živ in svetel.

Dragi tovariš Jurij! Iz srca Ti hvala za vse, kar si v življenju storil dobrega in plemenitega tako za vse svoje bojne tovariše kot za stvar, za katero smo se skupaj borjevali.

VILMA BEBLER
PIRKOVIC